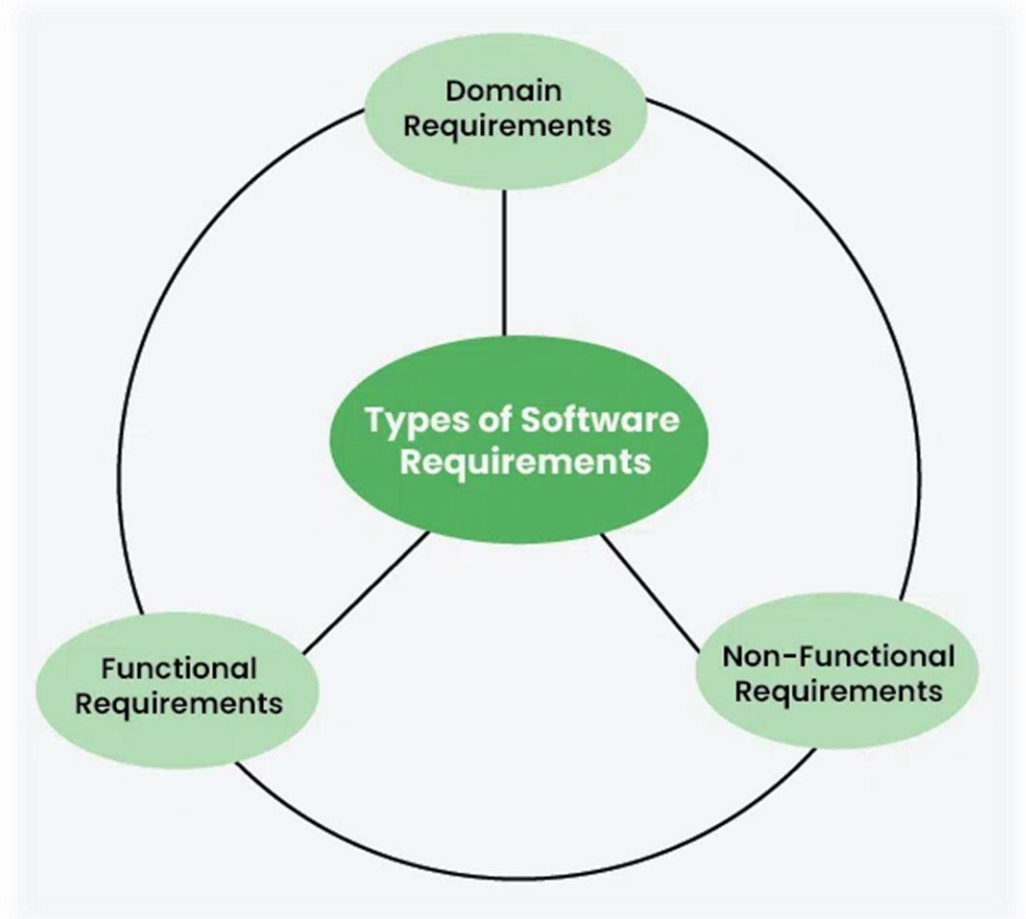

Chapter 9 : Requirement

ASSIT.PROF. JUTHAWUT CHANTHARAMALEE

CURRICULUM OF COMPUTER SCIENCE

FACULTY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY, SUAN DUSIT UNIVERSITY

Outline of this presentation

---

1. ความหมายของวิศวกรรมความต้องการ

2. กระบวนการวิศวกรรมความต้องการ

3. การสกัดความต้องการ

4. การวิเคราะห์ความต้องการ

5. การกำหนดความต้องการ

6. การจัดการความต้องการ

1. ความหมายของวิศวกรรมความต้องการ

---

1. ข้อมูลความต้องการ เป็นวัตถุดิบสำคัญในการออกแบบ
2. หากสิ่งื่อนำมาใช้ในการออกแบบเป็นสิ่งที่ผิดพลาด ย่อมส่งผลให้การออกแบบผิดพลาดไปด้วย
3. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับซอฟต์แวร์ส่วนใหญ่
  - มีผลมาจากการออกแบบที่ด้อยคุณภาพ
  - การกำหนดความต้องการไม่ถูกต้อง
4. ในอุตสาหกรรมการผลิตซอฟต์แวร์ นำหลักวิชาวิศวกรรมมาใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการ เรียกว่า “วิศวกรรมความต้องการ (Requirement Engineering)”
5. มีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิศวกรซอฟต์แวร์มีความเข้าใจและเข้าถึงความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างแท้จริง

-
1. มีการจัดทำข้อกำหนดความต้องการ ต้องมีคุณสมบัติสำคัญ คือ ความสามารถตรวจสอบ พิสูจน์ และวิเคราะห์คุณภาพได้
  2. มีการจัดทำข้อกำหนดความต้องการเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าความต้องการที่กำหนดขึ้นจะต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ
  3. มีกระบวนการบางอย่าง เพื่อให้วิศวกรซอฟต์แวร์สามารถกำหนดความต้องการได้อย่างถูกต้อง และตรงกับความต้องการที่แท้จริง
  4. กระบวนการดังกล่าว คือ วิศวกรรมความต้องการ

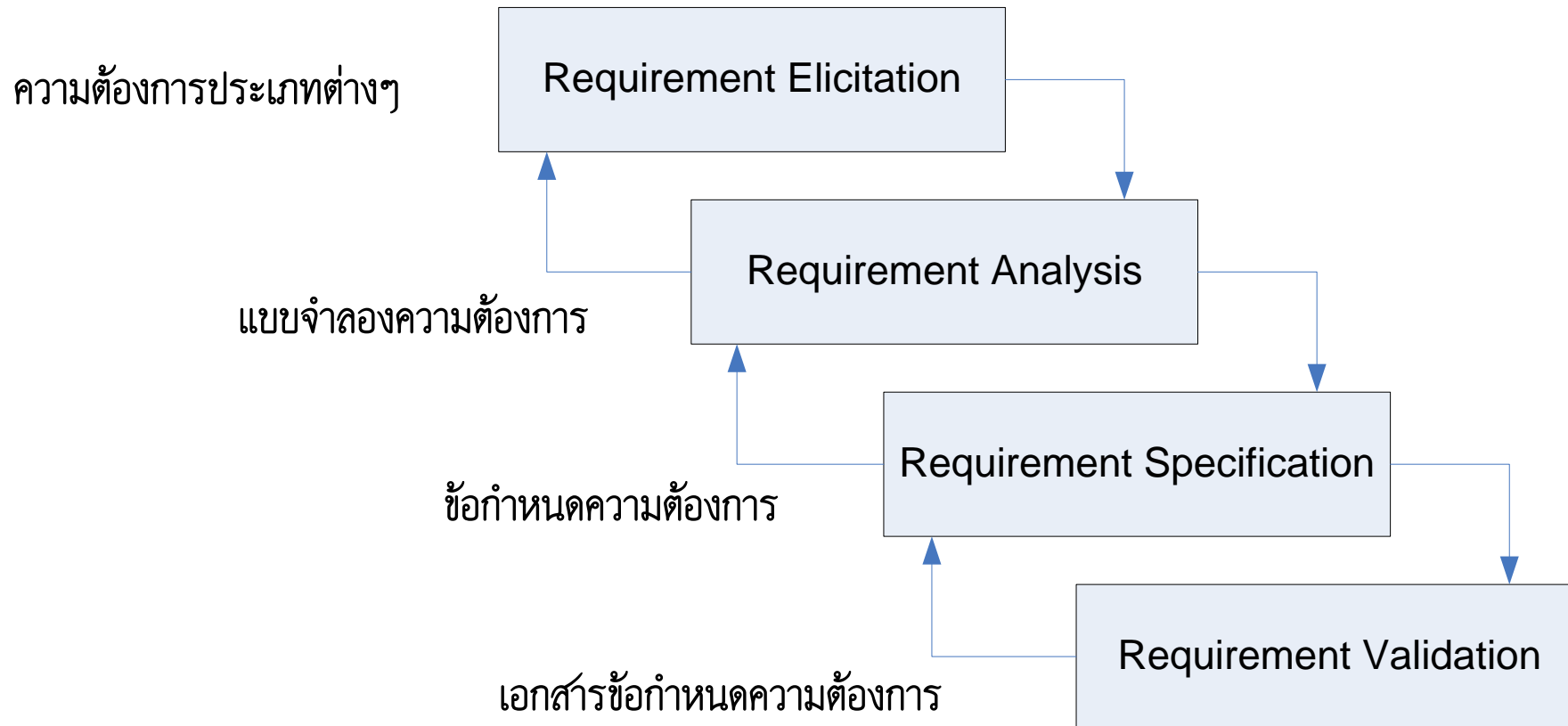
กระบวนการที่จะทำให้วิศวกรรมซอฟต์แวร์ เข้าใจและเข้าถึงความต้องการของลูกค้าได้อย่างแท้จริง ด้วยการสกัดความต้องการ ตรวจสอบ และนิยามความต้องการ เพื่อนำไปสร้างเป็นข้อกำหนดความต้องการด้านระบบหรือซอฟต์แวร์ ที่จะใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาระบบในขั้นตอนต่อไป [Jawadekar, 2004]

นอกจากนี้ วิศวกรรมความต้องการยังรวมไปถึงกระบวนการควบคุมการเปลี่ยนแปลงของความต้องการที่จะเกิดขึ้นด้วย เรียกว่า “การจัดการความต้องการ (Requirement Management)” ดังนั้น การวิศวกรรมความต้องการจึงช่วยให้ซอฟต์แวร์ที่ผลิตออกมา สามารถแก้ไขปัญหาหรือช่วยสนับสนุนการทำงานของลูกค้านได้อย่างถูกต้องตรงตามความต้องการที่แท้จริง โดยเป้าหมายของวิศวกรรมความต้องการ ก็คือ การสร้างและบำรุงเอกสารข้อกำหนดความต้องการ ทั้งทางด้านระบบและด้านซอฟต์แวร์ ให้เป็นเอกสารที่มีคุณภาพที่สุด

-
1. กิจกรรมของวิศวกรรมความต้องการ จะรวมอยู่ในระยะการวิเคราะห์ความต้องการของกระบวนการผลิตซอฟต์แวร์
  2. เป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีกระบวนการและทีมงานเฉพาะ
  3. มีลักษณะการทำซ้ำในแต่ละระยะของการผลิตซอฟต์แวร์ เพื่อให้เป็นเอกสารความต้องการที่มีประสิทธิภาพปัจจุบัน
  4. แบบจำลองของกระบวนการวิศวกรรมความต้องการมีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็น Waterfall หรือ Spiral ตามการประยุกต์ใช้ของแต่ละองค์กร จึงทำให้ขั้นตอนของกระบวนการมีจำนวนแตกต่างกัน

2. กระบวนการวิศวกรรมความต้องการ

กระบวนการที่จะเข้าถึงความต้องการที่แท้จริง

- สกัดความต้องการ
- วิเคราะห์ความต้องการ
- กำหนดหรือนิยามความต้องการ
- ตรวจสอบความต้องการ
- จัดการความต้องการ

เป้าหมาย คือ การสร้างและบำรุงเอกสารข้อกำหนดความต้องการทั้งด้านระบบและด้านซอฟต์แวร์ ให้เป็นเอกสารที่มีคุณภาพ

สกัดความต้องการ (Requirement Elicitation)

- รวบรวมความต้องการและเข้าใจปัญหาของระบบงาน
- ความจำเป็นของการนำซอฟต์แวร์มาใช้งาน
- ความต้องการจากกลุ่มผู้ใช้

วิเคราะห์ความต้องการ (Requirement Analysis)

- ศึกษาและประเมินความต้องการที่รวบรวมได้
  - จัดลำดับความสำคัญของความต้องการ
  - สร้างแบบจำลองระดับแนวคิด (Conceptual Model)
  - ประชุมและนำเสนอ
-

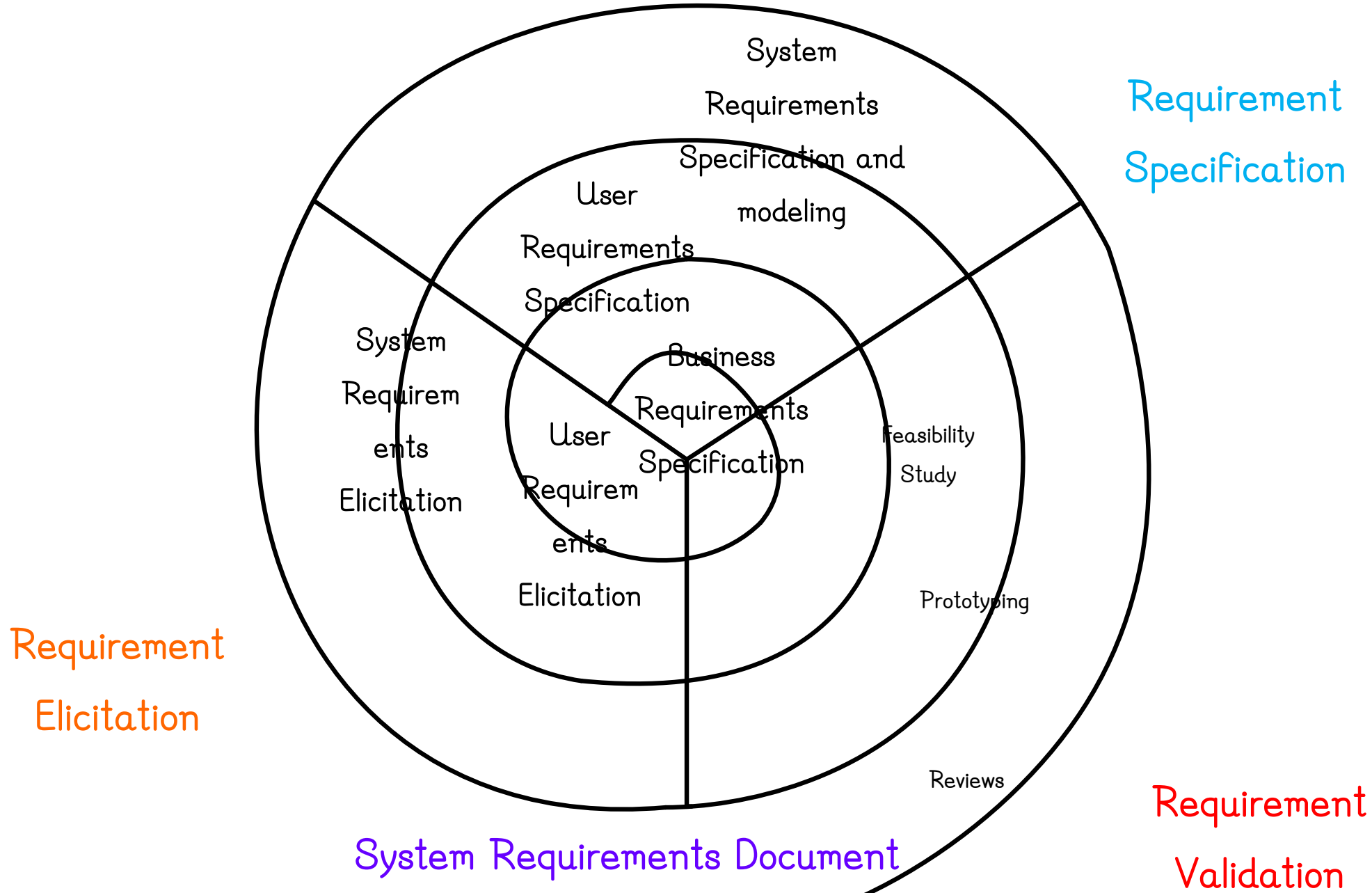

กำหนดความต้องการ (Requirement Specification)

- นิยามความต้องการของระบบ
- กำหนดความต้องการด้านระบบ
- แจกแจงในรูปแบบเอกสาร

ตรวจสอบความต้องการ (Requirement Validation)

- ทบทวนเอกสารทั้งหมด
- ตรวจสอบความสมบูรณ์
- ตรงตามเป้าหมายของการพัฒนาซอฟต์แวร์

3. การสกัดความต้องการ (Requirement Elicitation)

- เป็นขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อเท็จจริง เพื่อทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น และบทบาทของซอฟต์แวร์ในการทำหน้าที่แก้ปัญหา
- วิศวกรซอฟต์แวร์จะต้องสามารถเข้าใจถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของลูกค้าได้เป็นอย่างดี
- ค้นหาความต้องการจากบุคคลที่เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่มด้วยเทคนิคต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การออกแบบสอบถาม
- ทักษะพื้นฐานที่วิศวกรซอฟต์แวร์ต้องมีในขั้นตอนนี้ คือ “การติดต่อสื่อสารหรือการประสานงาน (Communication)”

การค้นหาความต้องการที่แท้จริงเป็นเรื่องยาก

1. ความต้องการของผู้ใช้ค่อนข้างคลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีลักษณะเป็นนามธรรม และมีความเป็นไปได้น้อย
2. วิศวกรซอฟต์แวร์ต้องทำความเข้าใจกับคำศัพท์ของผู้ใช้ ที่ใช้บอกความต้องการ
3. ผู้ใช้แต่ละคนมีความต้องการแตกต่างกัน
4. สายบังคับบัญชาขององค์กรลูกค้า อาจส่งผลกระทบต่อความต้องการที่รวบรวมมาได้
5. สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและสภาพเศรษฐกิจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความต้องการ

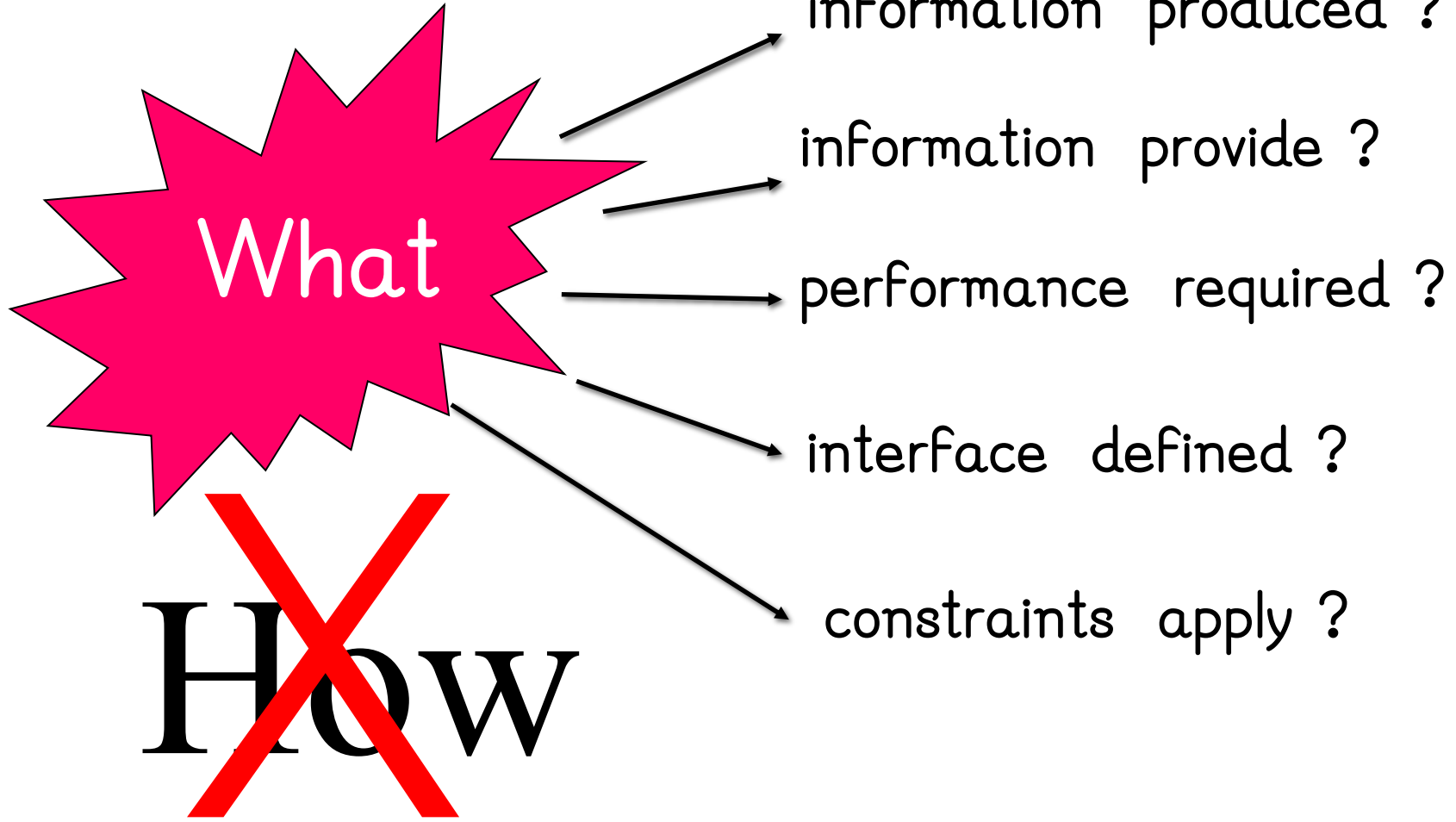
เทคนิคการเก็บรวบรวมความต้องการ

1. การสัมภาษณ์ (Interview) นิยมใช้มากที่สุด
2. การแสดงลำดับเหตุการณ์ (Scenario) เตรียมคำถามตามลำดับงานของผู้ใช้
3. สร้างต้นแบบ (Prototype) เช่น ออกแบบจอภาพบนกระดาษ เพื่อทดสอบการยอมรับความต้องการในเบื้องต้น
4. การประชุม (Meeting) เป็นการเรียกกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมาประชุม เพื่อขอความคิดเห็นและความต้องการ
5. การสังเกต (Observation) โดยตรวจสอบสภาพแวดล้อมการทำงานของผู้ใช้ เป็นวิธีที่ดีแต่ค่าใช้จ่ายสูง

กลยุทธ์ที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการ

1. Asking
2. Derivation from Existing System
3. Process Analysis หรือ Decision Analysis
4. Prototyping

1. Asking

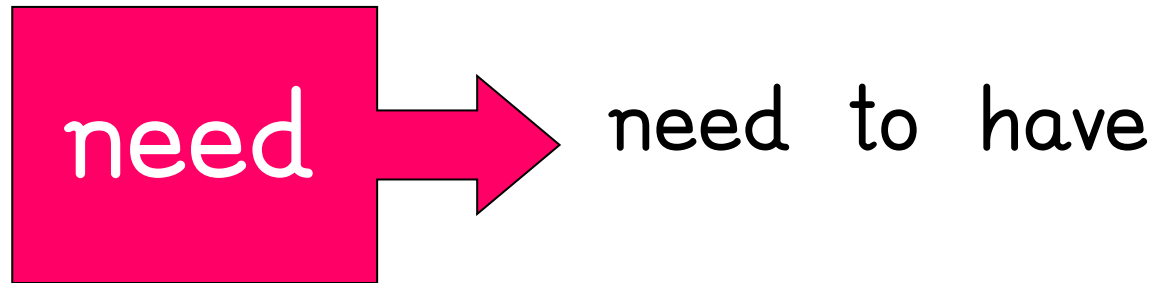

Interview

---

1. กำหนดบุคคลที่จะไปสัมภาษณ์ (Determine who to Interview)
2. กำหนดวัตถุประสงค์ (Establish Objective for the Interview) มีหน้าที่อะไรบ้าง หน่วยงานนี้มีความต้องการอะไรบ้าง อยากให้ช่วยเหลือหรือปรับปรุงอะไร มีขั้นตอนการทำงานอะไรบ้าง
3. เตรียมการสัมภาษณ์ (Prepare for the Interview) ปลายเปิด/ปลายปิด
4. ทำการสัมภาษณ์ (Conduct the Interview) ตรวจสอบ การบันทึกวิดีโอ/เทป
5. ทำเอกสารหลังการสัมภาษณ์ (Document the Interview) สรุปผลการสัมภาษณ์

User Requirements

“I know you believe you understand what you think I said , but I am not sure you realize that what you heard is not what I meant..”

4. การวิเคราะห์ความต้องการ (Requirement Analysis)

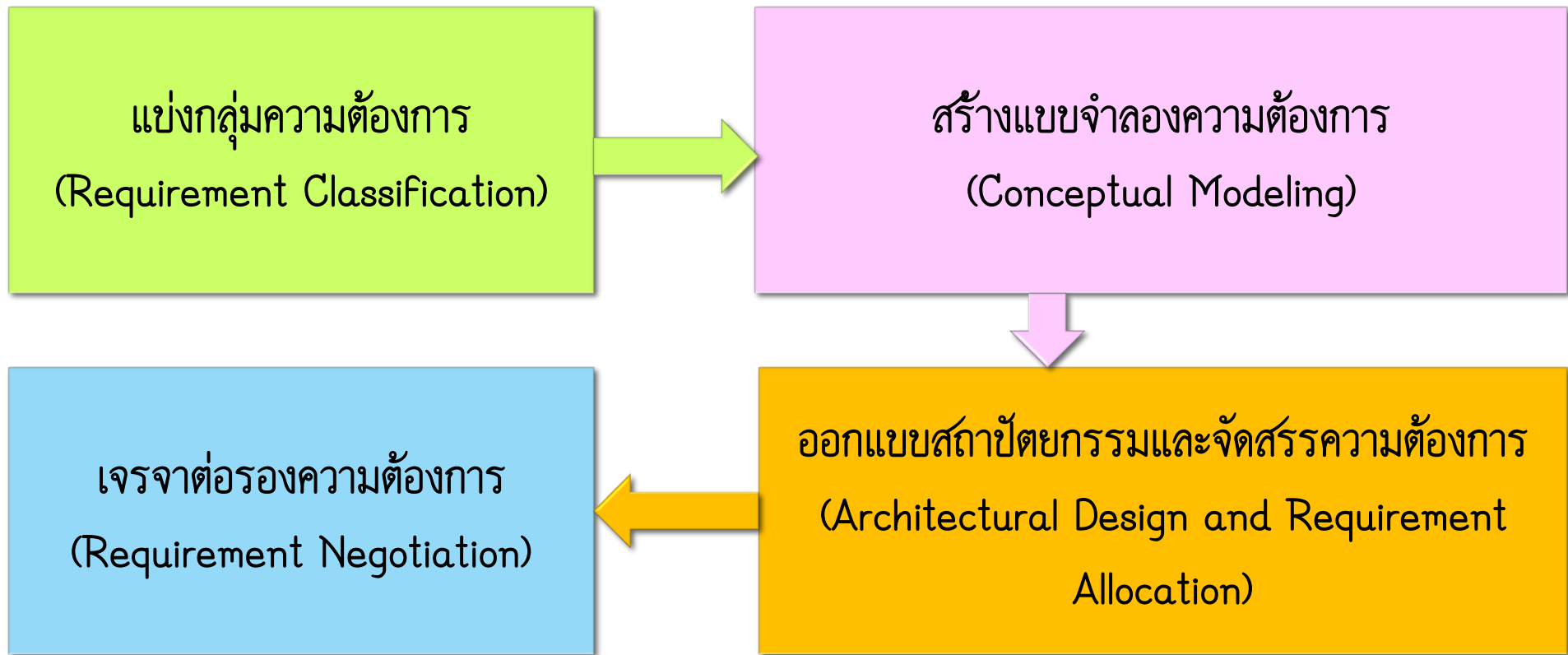
1. การนำข้อมูลความต้องการที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หรือประเมิน
2. เพื่อจำแนกกลุ่มของความต้องการ
3. จัดลำดับความสำคัญ ดูความสอดคล้อง ซ้ำซ้อนความขัดแย้ง
4. สร้างแบบจำลอง ออกแบบสถาปัตยกรรมของซอฟต์แวร์
5. นำไปทดสอบการยอมรับจากลูกค้า
6. เมื่อลูกค้ายอมรับในข้อกำหนดความต้องการ คือ เอกสารความต้องการทั้งหมด (ฉบับร่าง)

การวิเคราะห์ความต้องการ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อตรวจหาและแก้ไขความขัดแย้งระหว่างความต้องการในแต่ละรายการ
2. เพื่อค้นหาขอบเขตของซอฟต์แวร์และการทำงานกับสภาพแวดล้อมนอกระบบ
3. เพื่อศึกษาความต้องการด้านระบบอย่างละเอียด เพื่อใช้ในการกำหนดความต้องการด้านซอฟต์แวร์

การวิเคราะห์ความต้องการ มีกิจกรรมย่อย ดังรูป

การแบ่งกลุ่มความต้องการ (Requirement Classification)

1. แบ่งเป็นความต้องการที่เป็นหน้าที่หลัก (Functional Requirement) และไม่ใช่หน้าที่หลัก (Non-Functional Requirement)
2. แบ่งความต้องการที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ (Product) และกระบวนการ (Process)
3. แบ่งกลุ่มตามขอบเขตของความต้องการ
  - จำเป็น (Mandatory)
  - ปรารถนาสูง (Highly Desirable)
  - ปานกลาง (Desirable)
  - ละเว้นได้ (Optional)

---

4. แบ่งกลุ่มตามขอบเขตของความต้องการ โดยต้องให้ความสำคัญต่อความต้องการที่มีขอบเขตกว้าง

5. แบ่งกลุ่มตามการเปลี่ยนแปลงของความต้องการ

- ความต้องการที่เปลี่ยนแปลงได้ (Volatility)
- ความต้องการที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Stability)

จุดประสงค์การสร้างแบบจำลองความต้องการ (Requirement Model)

1. เพื่อจำลองความต้องการที่รวบรวมมา ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นภาพของความต้องการ
2. เข้าใจความต้องการได้ตรงกัน
3. ชี้ถึงจุดผิดพลาดของความต้องการได้ง่าย
4. แก้ไขได้ทันทีก่อนนำไปออกแบบจำลองความต้องการ
5. ถือเป็นกุญแจสำคัญสำหรับการวิเคราะห์ความต้องการและออกแบบระบบ

ชนิดและวิธีการสร้างแบบจำลองจะแตกต่างกัน ตามแนวทางของการวิเคราะห์ระบบ

1. เซิงโครงสร้าง (SSAD) จะใช้ DFD และ ERD เป็นแบบจำลองกระบวนการ การไหลของข้อมูล และโครงสร้างข้อมูล
2. เซิงวัตถุ (OOSAD)
3. Use case เพื่อให้เห็นหน้าที่การทำงานของซอฟต์แวร์
4. Class/Object Diagram แสดงให้เห็นข้อมูลและพฤติกรรมของระบบ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้แบบจำลอง ดังนี้

1. ธรรมชาติของปัญหา เช่น ความต้องการการทำงานแบบเวลาจริง (Real-time) จะต้องใช้แบบจำลองในลักษณะ Control Flow และ State Model
2. ความชำนาญของวิศวกรซอฟต์แวร์
3. ความต้องการด้านกระบวนการของลูกค้า
4. ระเบียบวิธีปฏิบัติและเครื่องมือที่เลือกใช้ อาจไม่ได้รับการยอมรับจากลูกค้า

ข้อดีของการสร้างแบบจำลองของระบบ

- ทีมงานทราบถึงภาพรวมของระบบ
- ทราบถึงการโต้ตอบกับสภาพแวดล้อมอื่นนอกกระบบ
- ประโยชน์ในการออกแบบการทำงานของซอฟต์แวร์

สิ่งสำคัญในการสร้างแบบจำลอง คือ

- ระเบียบวิธีปฏิบัติที่ใช้สร้างแบบจำลอง
- UML (Unified Modeling Language)
- Formal Modeling

การออกแบบสถาปัตยกรรมและการจัดสรรความต้องการ (Architectural Design and Requirement Allocation)

---

1. เพื่อลดความซับซ้อนของกระบวนการวิศวกรรมซอฟต์แวร์ ทำให้ต้องมีการออกแบบสถาปัตยกรรมของซอฟต์แวร์
2. เพื่อแสดงคอมโพเนนต์หรือส่วนประกอบของซอฟต์แวร์ ที่เข้ามาสนับสนุนและรองรับความต้องการส่วนใดของผู้ใช้
3. เพื่อการจัดสรรความต้องการ (Requirement Allocation) เข้ากับองค์ประกอบแต่ละส่วนของซอฟต์แวร์
4. เพื่อการจัดสรรความต้องการมีความสำคัญ
  - ช่วยให้ทีมงานนำแต่ละส่วนที่จัดสรรแล้วไปวิเคราะห์ในระดับรายละเอียดเพิ่มเติมต่อไป
  - ในโครงการขนาดใหญ่ การจัดสรรความต้องการทำให้เกิดการวิเคราะห์ระบทย่อยรอบใหม่

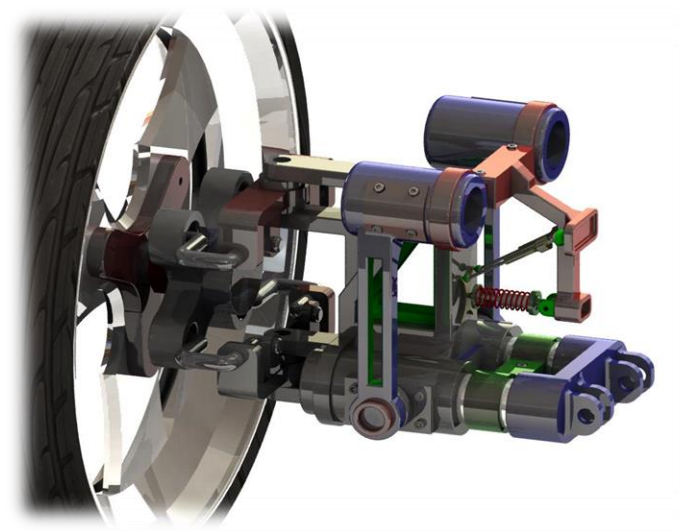
ตัวอย่าง

1. ความต้องการให้พัฒนาประสิทธิภาพของระบบห้ามล้อ (Brake System) ของรถยนต์

ความต้องการคือ

- ระยะหยุด
- แรงดันของเบรก
- การขับขี่ในสภาพที่ไม่ปลอดภัย
- ความนุ่มนวลในการทำงาน

2. ความต้องการจะถูกจัดสรรให้กับฮาร์ดแวร์ของระบบเบรก และระบบป้องกันการล้อตาย (Anti-Lock Breaking System) และทำให้มีการกำหนดความต้องการในด้านอื่น ๆ เช่น ความต้องการด้านประสิทธิภาพของ ABS

การเจรจาต่อรองความต้องการ หรือเรียกว่า การแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างความต้องการ (Conflict Resolution) จะเกิดขึ้นเมื่อ

1. มีการนำเสนอแบบจำลองความต้องการต่อลูกค้า เพื่อรับทราบและยอมรับ
2. ลูกค้าพบข้อผิดพลาด หรือไม่พอใจในข้อกำหนดความต้องการ หรืออาจมีการเปลี่ยนแปลง

ลักษณะความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้อง

- ความขัดแย้งระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความเห็นไม่ตรงกัน
- ความขัดแย้งระหว่างความต้องการกับทรัพยากรที่มีอยู่
- ความขัดแย้งระหว่างข้อกำหนดความต้องการที่เป็นหน้าที่หลักกับที่ไม่ใช่หน้าที่หลัก

ความสำคัญในการแก้ไขความขัดแย้ง

- ไม่รีบแก้ไข หรือละเลยจะส่งผลย้อนหลัง
- กลายเป็นวัตถุดิบที่ไม่มีคุณภาพที่จะนำไปสู่การออกแบ

เมื่อผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์ความต้องการ รายการความต้องการต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความถูกต้อง (Validity)
2. สอดคล้อง (Consistency)
3. เป็นไปได้ (Feasibility)
4. พร้อมนำไปจัดทำข้อกำหนดความต้องการในเอกสาร

5. การกำหนดความต้องการ

การกำหนดความต้องการ หรือ ข้อกำหนดความต้องการ (Requirement Specification)

ข้อกำหนดความต้องการสำหรับวิศวกรรม คือ การกำหนดค่าทางตัวเลขหรือกำหนดข้อจำกัดต่อเป้าหมายในการออกแบบผลิตภัณฑ์ แต่ข้อกำหนดความต้องการสำหรับซอฟต์แวร์ ค่าที่เป็นตัวเลขที่จะนำมาใช้เป็นข้อความในการออกแบบซอฟต์แวร์มีน้อยมาก ความต้องการส่วนใหญ่ของซอฟต์แวร์จะบ่งบอกถึงคุณลักษณะของซอฟต์แวร์มากกว่า

ข้อกำหนดความต้องการด้านซอฟต์แวร์ (Software Requirement Specification) หมายถึง การสร้างเอกสารความต้องการ แสดงรายละเอียดทางด้านซอฟต์แวร์ ที่สามารถตรวจสอบ ประเมินค่า และยอมรับได้

ระบบที่มีความซับซ้อนสูง เอกสารข้อกำหนดความต้องการของระบบ จะต้องประกอบด้วย (นอกเหนือจากคอมโพเนนต์ของซอฟต์แวร์)

- การนิยามระบบ (System Definition)
- ความต้องการด้านระบบ (System Requirement)
- ความต้องการด้านซอฟต์แวร์ (Software Requirement)

การจัดทำข้อกำหนด (Specification) เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารนิยามระบบ เป็นเอกสารที่ถูกจัดทำขึ้นจากมุมมองของผู้ใช้ โดยแสดงถึงรายการความต้องการด้านระบบ
2. เอกสารข้อกำหนดความต้องการด้านระบบ ดำเนินงานโดยวิศวกรระบบ มักถูกจัดทำก่อนข้อ 3
3. เอกสารข้อกำหนดความต้องการด้านซอฟต์แวร์ ระบุถึงหน้าที่ของซอฟต์แวร์ ซึ่งเป็นข้อตกลงขั้นพื้นฐานของทีมงานกับผู้ใช้

เอกสารนิยามระบบ (System Definition Document) หรือ เอกสารความต้องการของผู้ใช้ (User Requirement Document) คือ

1. เอกสารบันทึกความต้องการด้านระบบของผู้ใช้
2. เป็นการกำหนดความต้องการในระดับสูงจากมุมมองของผู้ใช้
3. ผู้ที่อ่านเอกสาร คือ กลุ่มของผู้ใช้หรือลูกค้า (และฝ่ายการตลาด)
4. เอกสารต้องเขียนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย หรือคำศัพท์ที่ลูกค้าใช้ในงานธุรกิจ

รายละเอียดของเอกสารนิยามระบบ

- รายการความต้องการด้านระบบตามหลักการและเหตุผลหรือที่มาของระบบ และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของระบบ
- รายละเอียดของสภาพแวดล้อมภายนอกระบบ
- ข้อจำกัด ข้อสมมติฐาน ความต้องการที่ไม่ใช่หน้าที่หลักของระบบ
- แบบจำลองความต้องการในระดับสูง (Context System)
- แผนภาพลำดับเหตุการณ์ (Scenario) หรือเอนิตีตี (Entity)
- ข้อมูลและลำดับขั้นตอนการทำงาน

เอกสารข้อกำหนดด้านซอฟต์แวร์

เอกสารข้อกำหนดความต้องการด้านระบบ (System Requirement Specification)

- นักพัฒนาระบบ จะแยกรายละเอียดความต้องการด้านระบบออกจากรายละเอียดความต้องการด้านซอฟต์แวร์
- เอกสารข้อกำหนดความต้องการด้านระบบ จะถูกกำหนดขึ้นมาก่อน เพื่อนำไปกำหนดความต้องการด้านซอฟต์แวร์
- การจัดทำเอกสารข้อกำหนดความต้องการด้านระบบ เป็นการดำเนินงานของวิศวกรรมระบบ

-
- เอกสารที่ระบุถึงหน้าที่ของซอฟต์แวร์
  - ช่วยให้ทีมพัฒนาทราบว่าต้องพัฒนาอะไร
  - เอกสารข้อกำหนดความต้องการด้านซอฟต์แวร์ หรือ SRS เปรียบเสมือนข้อตกลงพื้นฐานระหว่างลูกค้ากับบริษัทผู้ผลิต
  - เอกสารนิยามซอฟต์แวร์จะเป็นบทนำก่อนเข้าสู่ความต้องการด้านซอฟต์แวร์

-
- เอกสารข้อกำหนดความต้องการต้องผ่านการประเมินความต้องการ ก่อนนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการออกแบบ
  - เพื่อให้ความต้องการที่ระบุในเอกสารมีลักษณะที่จะนำไปประเมินราคา ความเสี่ยงและจัดตารางงาน
  - เมื่อข้อมูลความต้องการผ่านการประเมินแล้ว สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการผลิตผลในการผลิตซอฟต์แวร์

ตัวอย่างเอกสาร SRS (IEEE830,1993 [Jawadkar, 2005])

Chapter/Section	Topic
1	Introduction
1.1	บทคัดย่อ
1.2	วัตถุประสงค์ของเอกสาร
1.3	โครงสร้างของเอกสาร
1.4	คำศัพท์ที่ใช้
1.5	คำศัพท์ที่ใช้เฉพาะในเอกสารนี้
1.6	อื่น ๆ ที่ต้องการอ้างอิงถึง

Chapter/Section	Topic
2	System Description
2.1	ภาพรวมของระบบปัจจุบัน
2.2	ปัญหาที่พบในระบบปัจจุบัน
2.3	เป้าหมายของระบบที่พึงประสงค์
2.4	ภาพรวมของระบบที่พึงประสงค์
2.5	คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบ
2.6	ข้อสมมติฐาน

Chapter/Section	Topic
3	Functional Requirements
3.1	ฟังก์ชันหลักของระบบทั้งหมด
3.2	ฟังก์ชัน/โมดูล-1
3.2.1	รายละเอียดของฟังก์ชัน (สร้างแบบจำลองประกอบ ถ้าจำเป็น)
3.2.2	การบรรจุเข้าหมายเหตุที่ต้องการ
3.2.3	ตัวอย่างความต้องการ

Chapter/Section	Topic
3.3	ฟังก์ชัน/โมดูล-2
3.3.1	รายละเอียดของฟังก์ชัน (สร้างแบบจำลองประกอบ ถ้าจำเป็น)
3.3.2	การบรรจุเป้าหมายที่ต้องการ
3.3.3	ตัวอย่างความต้องการ
3.4	ฟังก์ชัน/โมดูล-3
3.4.1	...
3.4.2	...
...	...

Chapter/Section	Topic
4	Non-Functional Requirements
4.1	ประสิทธิภาพ
4.2	ความได้ผลของเครื่องมืออรรถประโยชน์
4.3	ระบบรักษาความปลอดภัยของระบบ
4.4	ความปลอดภัยในการใช้งาน
4.5	สมรรถภาพ
4.6	ส่วนประสานกับผู้ใช้
4.7	ใช้งานได้ดี

Chapter/Section	Topic
4.8	ความน่าเชื่อถือ
4.9	ความถูกต้องแม่นยำ
4.10	การนำไปใช้ได้อีก
4.11	ง่ายต่อการใช้งาน
4.12	ความสามารถทำงานร่วมกันได้
4.13	ความสามารถเข้ากันได้กับระบบอื่น
4.14	มีการกำหนดระดับความเป็นส่วนตัว
4.15	สามารถดูแลระบบได้ง่าย

Chapter/Section	Topic
4.16	การขยายระบบในอนาคต
4.17	ความสามารถในการดูแลรักษา
4.18	ความสามารถในการทดสอบ
5	Design Constraint
6	Project Requirement (Optional)
6.1	การประมาณการขนาดของซอฟต์แวร์
6.2	การประมาณแรงงานการผลิตซอฟต์แวร์
6.3	การประมาณการต้นทุน

Chapter/Section	Topic
6.4	ตารางการทำงาน
6.5	Platform ที่ใช้ในการพัฒนา
6.6	เงื่อนไขที่ใช้ในการยอมรับ
	Appendices
A	ประเด็นที่อยู่ในระหว่างศึกษา (Pending Issues)
B	อภิธานศัพท์ (Glossary)
C	ดัชนี (Index)

การตรวจสอบความต้องการ

คือ ขั้นตอนสุดท้ายก่อนนำไปสู่การออกแบบ เป็นการวิเคราะห์และตรวจหาข้อผิดพลาดหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการทับซ้อนความต้องการมีความสำคัญ เพราะเมื่อเกิดปัญหาจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดของซอฟต์แวร์ ส่งผลต่องบประมาณ

การตรวจสอบเอกสารข้อกำหนดความต้องการ ควรตรวจสอบตามลักษณะดังนี้

1. มีความเที่ยงตรง (Validity)
2. มีความสอดคล้อง (Consistency)
3. มีความครบถ้วนสมบูรณ์ (Completeness)
4. มีความเป็นไปได้ (Feasibility)
5. สามารถพิสูจน์ได้ (Verifiability)

---

1. มีความเที่ยงตรง (Validity)

- การกำหนดความต้องการจะตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ ทุก ๆ กลุ่มอย่างเท่าเทียม
- ความต้องการควรเกิดจากความต้องการของผู้ใช้อย่างทั่วถึงและยุติธรรม

2. มีความสอดคล้อง (Consistency)

- ความต้องการในเอกสารจะต้องไม่ขัดแย้งกัน

---

3. มีความครบถ้วนสมบูรณ์ (Completeness)

- เอกสารต้องระบุรายละเอียดฟังก์ชันและบริการครบถ้วน

4. มีความเป็นไปได้ (Feasibility)

- เพื่อให้มั่นใจว่าความต้องการที่ระบุในเอกสารสามารถพัฒนาระบบได้จริง
- เทคโนโลยี งบประมาณ และระยะเวลาในการพัฒนา

5. สามารถพิสูจน์ได้ (Verifiability)

- ความต้องการจะต้องพิสูจน์เพื่อหาความจริงได้
  - สามารถทดสอบ ทดลอง ให้เห็นถึงการทำงานจริงของระบบ

เทคนิคในการตรวจสอบความต้องการ

1. การทบทวนความต้องการ (requirement review)

- โดยมีการตรวจสอบเอกสารอย่างละเอียด เพื่อหาข้อผิดพลาดตามลักษณะต่างๆ
- การทบทวนความต้องการอาจเป็นแบบทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ขึ้นอยู่กับองค์กร
- การทบทวนแบบไม่เป็นทางการ (Informal Review) ทีมทบทวนจะนำเอกสารความต้องการมาพิจารณาหาข้อผิดพลาดร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับเหมาช่วง
- การทบทวนแบบเป็นทางการ (Formal Review) ทีมทบทวนจะต้องพิจารณาความต้องการร่วมกับผู้ใช้ที่ละรายการ

-
- สามารถพิสูจน์ได้ (Verification) ความต้องการนั้นต้องสามารถพิสูจน์การทำงานหรือทดลองได้
  - สามารถเข้าใจได้ (Comprehensibility) ผู้ใช้สามารถเข้าใจในความต้องการนั้นหรือไม่
  - สามารถย้อนกลับไปตรวจสอบได้ (Traceability) สามารถย้อนกลับไปตรวจสอบแหล่งที่มาของความต้องการ เมื่อต้องมีการเปลี่ยนแปลง
  - สามารถดัดแปลงได้ (Adaptability) ความต้องการจะต้องสามารถดัดแปลงได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบ

---

2. การจัดทำต้นแบบ (prototyping)

- เป็นการสร้างต้นแบบของระบบ (Executable Model)
- เพื่อสาธิตให้ลูกค้าหรือผู้ใช้ระบบดู หรือทดลองใช้ด้วยตนเอง
- ตรวจสอบว่าตรงตามความต้องการของลูกค้าหรือไม่
- เป็นวิธีที่ช่วยรวบรวมความต้องการที่เกิดขึ้นใหม่
- เป็นเทคนิคที่ดีในการตรวจสอบความต้องการ มีความชัดเจน
- การสร้างต้นแบบต้องใช้เงินทุนสูง แต่ได้ผลลัพธ์ที่ดี
- เป็นเทคนิคที่ดีที่สุดอย่างหนึ่ง เหมาะแก่การลงทุน

---

3. การสร้างแบบทดสอบ (Test-Case Generation)

- โดยนำแบบทดสอบนั้นไปออกแบบหรือพัฒนาระบบขึ้นใช้
- ถ้าทำได้ยาก ควรพิจารณาความต้องการนั้นใหม่
- มักใช้กับการพัฒนาซอฟต์แวร์แบบ Extreme Programming

---

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการตรวจสอบความต้องการ

- ทีมงานตรวจสอบความต้องการ ควรเป็นทีมงานอื่น ที่ไม่ใช่ทีมพัฒนา
- หากพบข้อผิดพลาดควรแก้ไขให้ถูกต้องและจัดทำเอกสารพร้อมกับเสนอวิธีแก้ไขปัญหา
- ทุกครั้งที่มีการแก้ไขข้อมูลความต้องการ ต้องมั่นใจว่ามีความสอดคล้องและถูกต้องเสมอ
- ควรระบุเทคนิคหรือวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบความต้องการไว้ในสัญญา

6. การจัดการความต้องการ (Requirement Management)

คือ กระบวนการทำความเข้าใจและควบคุมความเปลี่ยนแปลงของความต้องการของระบบ [Somerville, 2007] สามารถเริ่มดำเนินการได้ทันทีที่จัดทำเอกสารข้อกำหนดความต้องการฉบับร่างเสร็จ การวางแผนการจัดการความต้องการ ควรเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการสกัดความต้องการ

โดยที่ความต้องการในระบบมักเปลี่ยนแปลงไปตลอดช่วงชีวิตของระบบ การจัดการความต้องการเป็นชุดของกิจกรรมที่ช่วยให้ทีมงานกำหนดกลไกในการควบคุมและติดตามความสำเร็จและการเปลี่ยนแปลงความต้องการ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งขณะที่โครงการดำเนินไป

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงความต้องการ

1. มีผู้ใช้หลายกลุ่มซึ่งมีความต้องการต่างกัน จึงมีความขัดแย้งกัน จำเป็นต้องมีการปรับสมดุลความต้องการใหม่
2. เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้ที่จ่ายเงินลงทุน กับผู้ใช้ที่เป็นผู้ใช้ระบบโดยตรง
3. มีการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและเทคโนโลยีภายหลังมีการติดตั้งใช้ระบบงาน

กระบวนการ

1. จำแนกความต้องการที่เปลี่ยนแปลงและความต้องการที่ไม่เปลี่ยนแปลง
2. วางแผนการจัดการความต้องการ โดยระบุความเป็นเอกลักษณ์ให้กับทุกความต้องการ กำหนดกิจกรรมการประเมินผล กำหนดความสัมพันธ์ของความต้องการแต่ละรายการและใช้ Case Tool เข้าช่วยจัดการความต้องการ
3. จัดการกับการเปลี่ยนแปลงความต้องการ เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกัน โดยอาศัยหลักการจัดการโครงข่ายของระบบ

ความต้องการที่เปลี่ยนแปลงและไม่เปลี่ยนแปลง

วิวัฒนาการของความต้องการ แบ่งความต้องการออกเป็น 2 ประเภท

1. ความต้องการที่ไม่เปลี่ยนแปลง (Enduring Requirement)

- เป็นความต้องการแบบคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย
- เป็นความต้องการที่เกิดจากการทำงานหลักของธุรกิจในแต่ละวัน

2. ความต้องการที่เปลี่ยนแปลง (Volatile Requirement)

- เป็นความต้องการที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในระหว่างการพัฒนาระบบหรือหลังจากการติดตั้งระบบเพื่อใช้งานไปแล้ว

การจัดการความต้องการเป็นกระบวนการที่ต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง

การวางแผนก่อนเริ่มดำเนินงาน ตามกิจกรรมต่อไปนี้

1. **จำแนกความต้องการ (Requirement Identification)** ทีมงานต้องทำการระบุความเป็นเอกลักษณ์ให้กับทุกความต้องการ เพื่อไม่ให้ความต้องการซ้ำซ้อนกัน และเพื่อการอ้างอิง
2. **กระบวนการจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management Process)** ทีมงานต้องกำหนดกิจกรรมในการประเมินผลกระทบและต้นทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง
3. **นโยบายการสืบหา (Traceability Policy)** เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการแต่ละรายการ และเก็บบันทึก เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษา
4. **CASE Tool** ทีมงานต้องสรรหาเครื่องมือเข้ามาสนับสนุนกระบวนการจัดการความต้องการ เครื่องมือจะช่วยให้จัดการข้อมูลได้ง่ายขึ้น

การจัดการความต้องการ จะพิจารณาในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับการ
ออกแบบระบบเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง จะต้องทำการออกแบบหรือแก้ไขในส่วนนั้นใหม่การ
เปลี่ยนแปลงความต้องการย่อมส่งผลกระทบต่อส่วนอื่นที่สัมพันธ์กัน การสืบหาส่วนที่ได้รับ
ผลกระทบหรือแหล่งที่มาของความต้องการจึงมีความจำเป็น

การสืบหา แบ่งออกเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1. การสืบหาแหล่งที่มา (Source Traceability) เป็นการสืบหาแหล่งที่มาของการเปลี่ยนแปลง เพื่อสอบถามถึงเหตุและช่วงเวลาการนำเสนอให้เปลี่ยน
2. การสืบหาความต้องการ (Requirement Traceability) เป็นการสืบหาจำนวนความต้องการที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง
3. การสืบหาในส่วนการออกแบบ (Design Traceability) เป็นการสืบหาส่วนการออกแบบจากความต้องการที่เปลี่ยนแปลง เพื่อทำการแก้ไขให้ถูกต้อง

การจัดการความต้องการต้องให้ความสำคัญกับรายละเอียดต่าง ๆ ของความต้องการ ระบบขนาดใหญ่ย่อมต้องมีความต้องการจำนวนมาก ส่งผลให้การจัดการมีความยุ่งยากและต้องใช้เวลาอันจำเป็นต้องนำเครื่องมือเข้ามาช่วยสนับสนุนกระบวนการจัดการความต้องการ

วิศวกรรมซอฟต์แวร์มี CASE Tool ที่สนับสนุนงานสำคัญของกระบวนการ

1. แหล่งจัดเก็บความต้องการ (Requirement Storage)
2. การจัดการกับการเปลี่ยนแปลง (Change Management)
3. การจัดการความสามารถสืบหาได้ (Traceability Management)

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงความต้องการ ทีมงานหรือองค์กรต้องมีกระบวนการจัดการกับการเปลี่ยนแปลง (Requirement Change Management) เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับส่วนอื่นที่สัมพันธ์กัน และอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างเป็นทางการ กระบวนการจัดการการเปลี่ยนแปลงจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการวิเคราะห์ถึงความคุ้มค่า เมื่อต้องเปลี่ยนแปลง

Any
Questions
